

Landskap: Blekinge
 Härad: Malmöstad
 Socken: Fjellvåstad
 Uppteckningsår: 1941.

Upptecknat av: A. B. Waldenstrom
 Adress: Lund
 Berättat av: Kerstin Svensson
 Född år 1865 i Tving.

Linberedning.	s. 1-7.
Spinning och vävning.	" 8.
Juleu.	" 8-13, 14, 16-17. L. u. F. 34
Gåtor.	" 13.
Bälsmanen.	" 14-15.
Kläder.	" 15.
Begravning.	" 17-19.
Skogsmännen.	" 20.
Tomten.	" 20.

Ullmar 12

Så dag när jag var 12 år. Då
var jag ute och tjänade i
Småland hos en farter och där
hade jag mat och kläder
i lön! När jag skulle hem.
firades var jag hemma
hos min mor den vintern.
Då var jag 13 år.

Sedan fick jag plats och hade
25 kr. om året. Då hade vi
8-10 hävar lin som skulle
göras vid. Livet skulle så
karolinadagen i 7:e veckan.

Sedan måste den rensas
under sommaren och då fick
man sitta på en mjölkspall
och göra det så att man ej

framman med linet.

Sedan skulle det repas när
det var moget och ^{bredas} ~~laggas~~ på
havrestubb. Bredde man det
på grönstubb så växte det på
över linet. När man kunde
guida linet mellan finger-
na så man kunde se lågor
na inuti så var det färdigt
att bytas.

Linet förkades i den s. k.
"muggan". Den var uppbyggd
av lör och sten och en liten
bit nedgrävd i jorden. På mun-
arna lades käppar över spisen
och på dem lade man mugg-
får halva lindlarret. Man
eldade under med färsk

als och björks och ibland
fick man stå på lita vatten
ifall elden ville stå upp. Det
var gamla gubbar och gum-
mor som var vana vid
det som skötte förskningen.

Vid bryningen korsade
karlen linlocken - det var så
mycket som gick i en hand-
fröst ena hålsten och så den
andra. Sedan skavde frun.
tinnat den på en finare
bäta. På kvällen var det
brökalas. Det var 10-12 par
bjudna att bryta och de
brände unge för vid 8-12
tiden på f. m. Till kalaset
fick de stek och potatis

smörgäsmat och lungmos
o. s. v. Sedan dans och spel
tills ut på natten morgonen.
De dansade vals och polka och
singlaker. De fick vara i ett
fint rum där de plöcker.
De undan möblerna lite för
att dansa.

Sedan skulle det skäras. Det
gick 24 lockar till 1 "lingma-
lin". Den friskärade och en
finskarade. Då fick man
grovt och fint skärrepar. Det
fina använde man till han-
duken och det grova till sck-
vår. Sedan häcklades det.
Man delade upp locken i
mindre delar lagom att visa

runnt fingret. Man drog till
liten i ändarna på locken och
och den dubbel och vred ihop
den på mitten. Detta kallades
för att "dra" livet till häglings.
Detta satte man in i ett
rum och gjorde och lade ned
det i en säck eller ett risvet på
loven och där började man
hägla. Först drog man igen
både ändarna på häglan tills det
grovt var borta - det var det
s. k. "grova stygget".
Sedan löste
man upp locken och snodde
ena ändan runnt fingret och
drog den andra genom en fina-
re hägla och då fick man

s.k. "firnopppe": Dsten kallades
också för blånor. Sedan hade
man gjätra sigorna kvar
och så lades de samman till
s.k. "fåvre" och lades undan.
När de sedan skulle spinna
rullade man sigorna om en
s.k. "fåbult" som såg ut som en
kavel.

Sedan skulle man sitta och
spinna till kl. 9 på kvällen.
Man skulle grotta litet på "få-
bulten" så linet fastnade på
den när man rullade om det.

Linnet skulle vara syggsprunnet
till "våffertid" sedan skulle ge-
net lykas och blånegarnet och

^{hängdes}
Såge garnet ~~lades~~ ut till blek-
ning.

Skärbatsen hade man till köks-
handdukar m. blänor som vax.

Skulle linnet användas till
vax fick det grämmas på särskilt
sätt för att hålla. Då är det nämligen
bäst att samspinna garnet,
d. v. s. att spinna linnet sedan
det skärbats. Skulle man göra
det fick man rätta linlocken
under armen efter skärbningen
och liksom riktigt "lösa" den
så den blev ren.

ACC. N:R.

8009:8.

Landskap:

Blekinge

Upptecknat av:

A. B. Waldenstrom

Härad:

Medelstads

Adress:

Lund

Socken:

Hälsjö

Berättat av:

Fru Ahlqvist

Uppteckningsår:

1941

Född år

1845

i

Hälsjö

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8p1

Tågegarnet skulle hängas ut till blekning.

Thomasnatten och skärtorsdag skulle man inte spinna och inte heller om lördagarna då man hade städning i stället. Då skulle man strö hackat granris på golvet - en halv skäppekorg full.

På ett par månader hade man en 300 alnar väv färdig. Det var en lakansväv och en finare väv till lentyg som vävdes av fint blåa-garn.

När jag var 18 år gammal tjänade jag hos en bonde och då vävde jag 48 alnar i veckan fastän jag hade kreaturen också att passa och lönen var bara 50 kr. för hela året.

Julaften. Julaften skulle man stiga upp tidigt vi var en fyra fem barn. Vid 9 tiden satte mot på en stor gryta med sogel

ACC. N:R.

M. 8009:9.

Landskap:

Blekinge

Upptecknat av:

A. O. Waldmann

Härad:

Medelstads

Adress:

Lund

Socken:

Hälsjö

Berättat av:

Kerstin Svensson

Uppteckningsår:

1941

Född år

18

65

i

Hälsjö i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

98.

det var grishuvudet - halva örstycket var taget till sylta - och så isterbandet. Leverbandet stekte vi och åt på förmiddagen. Vi doppade brödet i spadet. Ofta kokade vi också ärtor eller kål i spadet till middag som vi åt vid 2- halv tre tiden, det var vanligast med ärtor..

Julbaket bestod av tre sorters bröd. Vi brukade baka potatisbröd. Man kokade skalade och mosade potatis med ett klappträ på en mattavla - man hade förr trätavlor att äta på- och så höll man ett tråg under och samlade upp potatismoset i. Så blandade man mjöl och surdeg i och lät det jäsa över natten och nästa morgon knådade man i så mycket man kunde med siktat rågmjöl.

Slagbröd bakade vi också. Man kokade vatten och slog mjöl i

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No. 8009:10.

Landskap:

Blekinge

Upptecknat av:

A. B. Waldenstrom

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

Härad:

Medelstads

Adress:

Lund

ARKIV

Socken:

Gårdstorp
Hattaby

Berättat av:

Erik Axelsson

Uppteckningsår:

1941

Född år

1865

i

Hattaby Trång

10.

och så slog man degen i timmavis med en brödslav. Sedan fick den stå och sötma i några timmar och man fick lägga mycket syra i för att den skulle jäsa.

Vanligt grovbröd bakade vi också. Det bakades av Rågmjöl, ljunt vatten och syra. Ibland bakade vi också vattensiktat bröd. Det bakades av vattensiktat rågmjöl, vatten och syra. Vetebröd bakade man inte så mycket. Vi barn brukade få var sin kaka till jul och vi brukade skicka brödkakor till en fattig gubbes barn. På ett ställe där jag tjänade bakade de 30 stora bröd -som vanliga limpor- Det var vanligtvis grövt och halvfint bröd som gavs bort till tiggare. Ibland skuro de av ett stycke bröd av de stora brödkakorna och gav till tiggarna.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No 8009: //

Landskap:

Mehinge

Upptecknat av:

A.O. Waldmann

Härad:

Medelstads

Adress:

Lund

Socken:

Hälsjö

Berättat av:

Pia Abelfelt

Uppteckningsår:

1941

Född år

1866

Hälsjö Fring.

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

ARKIV

18.11.

Brödet skulle vara till vårfrudagen. Julaften brukade vi duka bordet med fläsk, korv bruna bönor och pepparrotssås, leverkorv, köttkorv ost och dricka och potatis och fisk och risgrynggröt. Det var mandel i gröten och den som fick mandeln blev först gift. De rimmade till gröten också.

Julklappsrim förekom också. På det stället där jag tjänade brukade moran kasta in paketen genom dörrspringan och så stod namnet på paketen. Hon skulle liksom inte synas och stod därför i rummet utanför där vi satt eller i tamburen och så fick dörren stå på glänt. Sedan när han kom in tackade vi henne. På det stället hade de julgran men det var inte så vanligt i min barndom med julgranar.

De brukade gå omkring och sopa ut julen. Karlar klädde ut

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8009:12.

Landskap:

Blekinge

Upptecknat av:

A. B. Waldenström

Härad:

Medelstads

Adress:

Lund

Socken:

Hälsjöberg

Berättat av:

Jon Ahlqvist / Kurt Jonsson

Uppteckningsår:

1941

Född år

1866

i Hälsjöberg Trång.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sig till fruntimmer och fruntimmer till karlar och somliga
hade masker på och så sopade ^{de} med kvastar och så blevo de bjudna på
kaffe med dopp eller äpplen. De brukade också skjuta ut det
gamla året. De gingo omkring i stora flockar^{er} och sköt det var
både ungdommar och gifta karlar. En nyårsaften kom det en flock
på femton stycken som sköt och de blevo bjudna in på kaffe.

Om flickorna på gårdarna hade pojkar i ungdomssällskap
så brukade dessa på annandagens morgon komma och måka åt dem
i stallet innan de själva kommo ut och fodra kreaturen.

Sen jag var barn minns jag en vers som de skrivit och satt upp
på stalldörren när vi kommo ut. Där stod:

Det var ju så svårt att i ladugården råka
men när vi kommo in måste julagubben åka.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8009:13.

Landskap:

Blekinge

Upptecknat av:

A. B. Waldenstrom

Härad:

Mehelstad

Adress:

Lund

Söcken:

Hälsjö

Berättat av:

Kerstin Grogan

Uppteckningsår:

1941

Född år

1866 i Hälsjö Tring.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ja detta har vi gjort för mamsellerna så kära
för det de skulle slippa julagubben bära.

Vi sporde att på somliga ställen gjorde de alldeles omvänt så att
de gödslade in istället för ut och lade ett stort fång hö
framför en liten kalv o.s.v.

Gödseln som blivit under juldagarna kallade de för julagub-
ben.

Gåtor. Det går över både vatten och lande

kan både tala och svara men har varken liv eller ande.

(brevet)

Lille Bulle låg på hylla och slog ned. Ingen man i detta land
Lille Bulle bota faga-kan. (ägget)

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 8009:14.

Landskap:

Blekinge

Upptecknat av:

A. B. Waldeemarsson

Härad:

Middelsåkra

Adress:

Lund

Socken:

Triddelevad.

Berättat av:

Janne Jönsson

Uppteckningsår:

1941

Född år

c:a 1865

i Tving

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14.

Båtsmannen fick julkost hos bönderna. Den bestod av en kaka
bröd och ett stycke fläsk. På julaften kokte man ärtor och fläsk.
Juldagarna hade man fläsk och potatis och litet finare bröd.
Vi barn brukade få för en 50 öre tågskorpar till jul och en
gubbe och käring av deg fick vi också samt äpplen som vi lade
runt julhögen som bestod av två brödkakor lagda på varandra.
Vi bakade själva två sorters bröd. Båtsmannen fick två tunnor
säd, nio skäppor råg och 1/2 tunna korn och halm till kon och
så hade han betalt visst om dagen när han tjänstgjorde. Han
had fria kläder och ett stycke jord. De skulle egentligen bestå
båtsmannen med ett hus men vi hade ett eget. Annars skulle båts-
mannen ha en sparrastuga. Han skulle få vissa pund hö och halm
och vedlass så mycket han behövde. Fäsk ved fick han hämta själv

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8009:15.

Landskap:

Blekinge

Upptecknat av:

A.-B. Waldemars

Härad:

Middelsåstad

Adress:

Lund

Socken:

Fridlevsåstad

Berättat av:

Jenny
Hedberg Svensson

Uppteckningsår:

1971.

Född år

c:a

1865 i

Tving

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

ARKIV

15.

och hugga. Ett halvt tunnland jord hade han.

Pojkarna fick var sitt par linnbyxor som en skräddare sydde
år ~~oss~~ och som vi hade på somrarna -på vintern hade vi moll-
skinnskläder. När vi konfimerades fick vi ett par skodon.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. N 8009:16.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: A. B. Waldensson LUNDS UNIV.
 Härad: Ullebohus Adress: Lund FOLKMINNES-
 Socken: Hälsjö Berättat av: Per Ahlberg ARKIV
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1865 i Hälsjö Tving. 16.

Julhögen bestod av tre kakor bröd - en av vrje sort- och en ost
 överst. Julakakorna -gubbar, hästar, käringar, och äpplen lades
 runt omkring högen som stod mitt på julbordet. Julakakorna beställde
 man vanligtvis hos bagarna de kostade 25,50 75 öre beroende
 på storleken. De som hade gudbarn skulle ge dem en särskilt stor
 julakaka. Pojkarna fingo för det mesta hästar. På bordet hade
 vi hemma stöpta ljus av får- och fåtalg. Efter den riktiga lusstöp-
 ningen gjorde man mindre ljus. Vi hade ett litet julaträd med
 små ljus i. Det kändes vi med papper och äpplen och småkakor
 s.k. vita kakor med färger på formade till hästar, gubbar och gummor.

Vagnar brukade vi själva baka s.k. 4-~~5~~ hjula vagnar och
 8-hjula vagnar..

ACC. N:R.

M 8009:17

Landskap:

Blekinge

Upptecknat av:

O. B. Haldemansson

Härad:

Medelstads

Adress:

Lund

Socken:

Vidlevstad

Berättat av:

Kerstin Svensson

Uppteckningsår:

1941

Född år

1865 i Tving.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

17.

När de gingo till julottan hade de gjort stora fyrvedsbloss
som de bar med sig. Åtte-man-bar-liket

Vid begravning brukade åtta män turas om att bära likkistan
på en stor bår. Vid begravning brukade de maja utanför alla
stugorna på vägen där liktåget skulle gå förbi. Stugorna som
inte lågo vid vägen brukade maja vid påvtagsvägen där tåget
gick förbi. Förr lät man granriset ligga tills det blev avfallet
men nu tar man bort det efter begravningen. Nu majar man bara
vid själva likhuset. Man brukade lägga granriset med topparna i
den riktning som tåget skulle gå på båda sidor om vägen och vid
slutet av granrisbården lade man två kransar av granris och
strödde hugget granris inuti. På sommaren kunde man taga blom-
mor i stället. Mitt på vägen mellan bårderna brukade man lägga

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8009:18.

Landskap:

Blekinge

Upptecknat av:

A.B. Waldenström

Härad:

Medelstads

Adress:

Lund

Socken:

Tidlevassa

Berättat av:

Kerstin Svensson

Uppteckningsår:

1981

Född år

1865

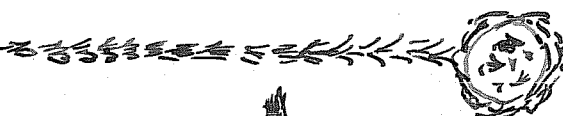
i

Tving.

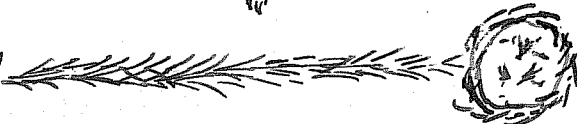
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

18.

ett kors eller också bara stö hugget granris.

← granris d. blommor.

Dagen efter mejningen begravningen skulle majfruntimren bjudas på middag. Förr varade begravningen ett par dagar. Om begravningen var t.ex. en söndag skulle släktingarna stanna till till tisdagen. Till begravningen skulle det bakas bryggas och slaktas. Gästerna skulle ha förning med sig. Det var smörbakerier och spännbakerier som krökts över en käpp i bakugnen och sötostar. Till sötost skulle man koka tio kannor mjölk tills det

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8009:19.

Landskap:

Blekinge

Upptecknat av:

O. B. Walden aem

Härad:

Middelsådal

Adress:

Lund

Socken:

Tidlestad

Berättat av:

Karlén Svensson

Uppteckningsår:

1941

Född år

1865

i

Föring.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19.

bara var en 3 -4 kannor kvar. De fingo lägga skrivna lappar på alla sötostafaten så de kunde hålla reda på vem som hade haft dem med sig. Till smörbakelserna gick det åt 3-4 skålpund smör av ~~det~~ hemkärnade, osaltade smöret. Det blev en 50 -60 smörbakelser. Vettekaka hade också många med som förning. Det låg på tennfat. Det lades undan en liten karott med rester till alla dem som voro hemma innan man for med förningen så att även de hemmavarande skulle få smaka. Mor kokte ibland sötost åt andra. I de fattigare hemmen bestod förningen av siktebröd och äggpannekaka. Den var lagad av risgryn, söter mjölk och ägg och kryddor.

Bröllop firades också i många dagar.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. *M* 8009:20.

Landskap:

Wekinge

Upptecknat av:

A. B. Waldenstrom

Härad:

Medelspan

Adress:

Lucy

Socken:

~~Heathby Fiddlehead~~

Berättat av:

~~Fred R. Hylf~~ | ~~Peter S. Svensson~~

Uppteckningsår:

1941

Född år

1865

Streaky Wren

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20

Skogssnuvan förvillade folk. Hon såg ut som en människa. Om de mötte henne i skogen kunde hon förvilla dem. Jag mötte henne i marken. och jag kunde inte komma till reda. Hon var klädd i ett gammaldags förkläde med ett brett band och rynkat uppe på axlarna.

En gång såg jag en tomte. Far kom och mötte mig och vi skulle gå förbi sågen och där såg jag en liten tomte som stod och sågade och atyrde klingan. Jag frågade far vem det var som sågade men han sade till mig att jag skulle tåga. Den tomten hade röda ben och var "tipsfotad" d.v.s. han hade bara ben och träskor på fötterna. Annars brukade tomtarna ha röda strumpor och en ljus rock på sig. De var^o inte farliga. Tomtarna kunde hjälpa somliga och draga till dem.